

Predkongresno kramljanje z Janezom Barboričem, podpredsednikom sveta Zveze sindikatov Jugoslavije

Naši ljudje dobro delajo, šepamo pa v organizaciji dela

Preberite na peti strani

V slovesno okrašeni veliki dvorani kongresnega centra »Sava« v Novem Beogradu se je v torek pričelo najpomembnejše srečanje neuvrčenih po vrhunski konferenci v Colombu. Do sobote bodo udeleženci konference analizirali politični in gospodarski položaj v svetu, pregledali uresničevanje sklepov iz Colomba ter se dogovorili o nadaljnjih akcijah gibanja do naslednje vrhunske konference, ki bo prihodnje leto v Havani. Na sliki: z dolgotrajnim ploskanjem so delegati konference, predstavniki dveh tretjin človeštva, pozdravili predsednika Tita, ko je vstopil v konferenčno dvorano. Govor tovariša Tita, ki ga je konferenca soglasno sprejela za dokument, objavljamo na 3. strani.

(Telefoto: Tanjug)

Za vse ni prostora v počitniških domovih, kjer je dopust tudi za bolj plitve žepe; marsikdo je zaradi tega moral ostati doma. Tisti pa, ki so sedaj na morju kot dopustniki, so vsaj teh sedem ali deset dni zadovoljni. Nekaj razgovorov z njimi lahko preberete na zadnji strani.

Ř. B.

Uredništvo Zveze sindikatov Slovenije, glavni urednik: Vojko Černelč, odgovorni urednik: Bojan Samarin

Glaz — kulturni animator

Preberite na deveti strani

Velenje v črnini

Ciril Brajer

»V velenjskem rudniku Vsaka nesreča človeka prizadene, če pa se pripeti v rudniku, nam seže še globlje v srce. Njuno smo se peljali skozi Velenje v rudniku, je mesto v blagem in mirnem pokoji delovalo pre-
nepravilno. Nepravilno se je zdelo, normalen utrip mesta, za katerim se ljudje bojujejo s plameni. Ustavili smo se pred vhodom v stari šaht. Vrtar nas pustil naprej: »Nihče ne sme k nam, le reševalci in rudarji, ki so prostovoljno javili in jim pomagajo.« Redkobeseden je bil. Tudi nam je bilo težko siliti v velenjski šaht. Vrtar nam je mu-
nkega časa nam je le povedal nekaj besed, kot da bi se hotel prosti, deliti skrb še z nekom: »Nekaj pred šestimi je začelo goreti, nihče se ne ve, zakaj, morda je bil samovžig. Vnel se je gumijasti transportni trak in s preprihom se je ogenj bliskovito razširil. Velenjski rudarjev se je rešila, tri pa pogrešamo — tri za gotovo, morda pa je še kdo ostal v jami. Zdej reševalci zapirajo ogenj z vodo, le tako ga lahko udušijo. Kolikor vem, še niso uspeli.«
Ura se je bližala osmi zvečer. Dvanajst ur je ogenj že pustošil po rudniku — pred vhomom pa vse pražno, nikjer rešilnih avtomobilov, gasilcev, nikogar. Vrtar mi je zbujal še večjo nape-
nost. V senci parka ob parkirišču smo opazili skupinice ljudi. Nemočni in obupani so čakali novic. Drug drugemu so vlivali upanje — »Morda jih bodo le rešili...«

Pokazali so nam ženo enega treh nesrečnikov. Sočustvovali so z njo, z njimi je bila. Pa vendar je bila tako sama v svojem strahu. Njun sinko je čakal doma.

Od vratarja smo telefonirali v štab reševalne službe: »Zjutraj je zagorelo, še vedno gori, tri ljudi pogrešamo — za zdaj.«
Kratko, jasno in prav zato še bolj kruto.

Dva rudarja sta le prekinila tesnobni molk. Izudia Ahmetašević, ki je prišel v Velenje iz Gračanice in dela v rudniku štiri leta, je bil v jami, ko je izbruhnil požar:

»Strašno. Težko je opisati. Na delo sem prišel ob pol šestih zjutraj, pol ure kasneje sem bil že na čelu, 300 metrov globoko. Nisem se še dobro oddahnil, ko se je začelo kaditi. V trenutku me je zajel dim. Normalna pot iz jame je bila v ognju, umaknili smo se po daljši. Dobro pol ure smo tekli — Kako naj vam opišem trenutek, ko se mi je nasmejalo sonce?!«

Abdulah Subašić, rudar, ki je pred šestimi leti k nam prišel iz Bosne: »Rov se je v trenutku napolnil z dimom. V glavi se mi je zavrtelo, in opotekel sem se proti izhodu. Ko sem videl, da je pot zaprta, sem začel teči. Tekel sem, dokler nisem opazil, da je zrak svež. Okrog mene so bili tovariši, nekateri so si nadeli zaščitne maske. Klicali smo se med seboj, približno 50 nas je prišlo ven. Oddali smo številke, prepričani, da smo se rešili vsi. Kaj bi vam pravil, kako nas je pretre-

slo, ko smo zvedeli, da trem ni uspelo — Le 20 metrov pod menoj so delali. Še zdaj kar nočem in nočem verjeti...«

Pa smo morali verjeti — Med čakajočimi je završalo in potem molk. Plameni so si vzeli tri življenja. Nesrečno ženo so odpeljali, tovariši treh žrtev so se razšli. Vsi so odšli, le groza je ostala. Ogenj pod nami pa je besnel naprej.

Ob zaključku redakcije smo iz velenjskega rudnika dobili še tele pretresljive podatke:

V požaru so izgubili življenje rudarji: Nikola Jarić (27), Rasim Mulkić (32), Irfan Ičavšević (23). Od ponesrečenih rudarjev so se delovni tovariši poslovili v četrtek popoldne.

Po prvih ocenah v jami Škale, kjer je požar izbruhnil minulo sredo ob 6. uri zjutraj — do četrta opoldne so uspeli požar lokalizirati — znaša škoda blizu 100 milijonov dinarjev. Samo izpad proizvodnje (300 tisoč ton premoga) bo za dva do tri tedne predstavljal polovico proizvodnje. Zaloge, ki jih ima rudnik trenutno in termoelektrarna Šoštanj (preko 800.000 ton) bodo zadoščale za normalno proizvodnjo termoelektrarne do sanacije rudnika.

Predstavniki velenjskega rudnika so med drugim tudi povedali, da bodo potrebovali pomoč širše družbene skupnosti, še posebej za nabavo uničene opreme v jami Škale.

Delegati skupščine o izvajanju srednjeročnega načrta razvoja

S polnim plinom!

»Enotnejši, razvitejši in plan-
sko usmerjen jugoslovanski trg
je bistven pogoj za dinamičen,
racionalen in usklajen razvoj na-
cionalnih gospodarstev in skup-
nega jugoslovanskega gospodar-
stva.« je poudaril Zvone Dragan,
podpredsednik slovenskega
izviritnega sveta, ko je na zaseda-
nju vseh treh zborov slovenske
skupščine sredi minulega tedna
poročal o izvajanju srednjeroč-
nega načrta družbenoekonom-
skega razvoja naše republike. K
temu cilju so bila usmerjena pri-
zadevanja vseh dejavnikov naše
družbe v minuli prvi polovici te-
kočega srednjeročnega razvoj-
nega obdobja. V teh prizadeva-

njih smo dosegli pomembne
uspehe, približujemo se zastav-
ljenim ciljem, ki na mnogih po-
dročjih pomenijo prelomnico.
Toda marsikje smo pravzaprav
brez pravega vzroka ali opraviči-
la zaostali tako zelo, da bi zao-
stane celotno lahko ogrozil uresni-
čevanje zastavljenih razvojnih
ciljev.

Tako je ocenil IS SRS, tako so
sodili tudi delegati skupščine, ki
so poročilo IS sprejeli, zraven pa
dodali več napotkov, ki naj po-
spešijo uresničevanje srednje-
ročnega načrta razvoja. Najpo-
membnejša naloga je vsekakor
hitrejša razvijanje samoupravnih
družbenoekonomskih odnosov.

Le-ti so tudi glavna opora druž-
benim dejavnikom, ki se boju-
jejo za izdelavo in izvajanje pla-
nov, za racionalnost in učinkovi-
tost vlaganj, za pravilno usmer-
janje ustvarjene akumulacije, za
povečanje usmerjenosti sloven-
skega gospodarstva na zunanje
trge, za zmanjševanje porabe,
skratka za vse tiste premike v
družbenoekonomskem življe-
nju, ki naj bi omogočili, da bomo
cilje, ki smo si jih zastavili v sred-
njeročnem planu družbenoeko-
nomskega razvoja republike,
tudi dosegli v predvidenem ob-
dobju.

Ř. B.

**NOVICE
IZ ORGANIZACIJ**

SŽ Železarna, Jesenice

**Krivce poklicati
na odgovornost**

Zadnja številka »Železarja« glasila delovnega kolektiva SŽ Železarne Jesenice-prinaša med drugim tudi zanimivo poročilo s seje izvršnega odbora sindikata delovne skupnosti za ekonomiko, tehnično kontrolo in riskskave ter novogradnje. Izluščili smo poglavitne misli, ki so jih zapisali. V »Železarju« tako poudarjajo, da je izvršni odbor obravnaval sklepe koordinacijskega odbora, ki zadevajo povišanje dela osebnega dohodka na podlagi kategorizacije delovnega mesta in ki jih je potrdil tudi delavski svet delovne skupnosti za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje. To zvišanje pa je po mnenju delegatov neutemeljeno in nezakonito, ker se sklepi razlikujejo od predloga strokovnih služb. Izvršni odbor je menil, da bi moral o teh spornih »kategorijah« skladno s poslovnikom razpravljati delavski svet železarne. Kot so zapisali, so namreč ti enostranski sklepi povzročili nezadovoljstvo tudi v drugih službah. Zato bi morali krivce poklicati na odgovornost.

Kovinoplastika, Lož

**Utrditi
novo vlogo**

Uredništvo glasila delovnega kolektiva Kovinoplastike Lož je nedavno tega pripravilo pogovor s Francem Urbasom, predsednikom konference sindikata. Iz tega pogovora povzemamo nekatere poglavitne misli predsednika konference sindikata Kovinoplastike: »Naloga, ki jih rešuje sindikat, so največkrat skupne, čeprav jih glede na razmere in delovna okolja pogosto rešujemo različno. Najbolj pomembno pa je, da smo pri članstvu uspeli uveljaviti novo vlogo, ki jo je dobil sindikat. Imeli smo precejšnje težave, preden se je v naših glavah utrdila zavest, da sindikat ni le ustanova za zagotavljanje osebnega in družbenega standarda njegovih članov. Uspeli smo v težnji in želji, da približamo sindikat delavcu, vendar zdaj na tem ne

Aktiv predsednikov OOS in konferenc OOS v Celju

**V širino in na
vse ravni**

Damjan Križnik

Da bo 9. kongres ZSS »kongres akcije«, se zavedajo tudi v Celju, zato za osnovne organizacije sindikata tamkaj v teh vročih poletnih dneh ni počitka. Da bi bili kongresni dokumenti že pred tem »velikim dejanjem« jasni in domači vsem delavcem, je občinski svet ZS prejšnji teden sklical aktiv predsednikov OOS in konferenc, na katerem so sprejeli akcijski načrt za organizacijo javnih razprav o osnutkih dokumentov 9. kongresa ZSS.

Javne razprave o predlaganih osnutkih dokumentov morajo po tem akcijskem programu organizirati vse OOS, na njih pa morajo sodelovati tudi vsi njihovi delegati za 9. kongres ZSS in 8. kongres ZSJ. Na teh razpravah, ki morajo biti končane do 30. septembra, bodo sodelovali tudi člani predsedstva Obs ZS in člani njegovih komisij. Dogovorili so se, da bodo vse OOS sproti obveščale Obs ZS o predlaganih spremembah in predlogih, kajti le tako bodo lahko 5. oktobra ocenili celoten potek javne razprave na vseh ravneh ter oblikovali in ocenili njen celoten potek, stališča pa posredovali medobčinskemu svetu in ustreznim komisijam RS ZSS. Občinski sindi-

kalni svet bo k javni razpravi pozval tudi vse družbenopolitične organizacije celjske občine, kar naj velja tudi za vse organizacije združenega dela. Še zlasti pa je pomembno — tako so menili vsi — da bodo v OZD poleg predstavnikov OOS vključili v razpravo tudi tiste delavce, ki bodo s svojimi prispevki in sodelovanjem pripomogli, da bodo zaključki javnih razprav postali pomembna dopolnitev, hkrati pa tudi opredelitev do kongresnih dokumentov. Da pa bi bili v celjski občini sindikati v tem predkongresnem obdobju še konkretnjeji, nameravajo organizirati tudi javno razpravo na temo »Samoupravnem sporazumevanju o delitvi sredstev za osebne dohodke in osebo porabo.« »To je področje, ki je v dejavnosti vsake OOS primarno,« je povedal sekretar Obs ZS Celje Vili Končan in nadaljeval: »Gre za sorazmerno zahteven vprašalnik, ki smo ga poslali vsem direktorjem naših temeljnih organizacij z željo, da nanj odgovorijo do konca tega meseca. Ta vprašanja in odgovori nam bodo služili za pripravo še konkretnjših razprav, ki jih bomo na isto temo organizirali v desetih organizacijah združenega dela.«

Iskra, Kranj

**Poživiti delo v
osnovnih celicah**

»Iskra« — glasilo delavcev SOZD Iskra-posveča znatno pozornost tudi delu sindikalnih organizacij. V zadnji številki prinaša pogovor uredništva z Vesno Fajdiga, predsednico osnovne organizacije sindikata v skupnih službah IEZE. Pogovor je zajel predvsem predkongresno dejavnost sindikata v skupnih službah IEZE. Povzemamo nekatere misli tovarišice Fajdiga:

Moram reči, da kakšnih posebnih predkongresnih akcij ni bilo, pač pa smo lani in letos temeljito delali pri uresničevanju določil zakona o združenem delu. Mislim, da bomo morali po kongresu poživiti delo v sindikalnih skupinah, kajti le takšne majhne in zaključene enote zagotavljajo, da se bo slišal glas vsakega delavca.«

V zvezi z vprašanjem, ali bo sindikat v prihodnje skrbel tudi za konkretne potrebe delavcev, je Vesna Fajdiga odgovorila, da njihova organizacija ne rešuje neposredno problemov, temveč bdi nad delom komisij in služb, ki se ukvarjajo s stanovanjskimi vprašanji, s prehrano in osebnimi dohodki. Prav zdaj poglobljeno rešujejo nekatera vprašanja iz pravnika o delitvi osebnih dohodkov po delu. V tem mesecu naj bi že delili po novnih merilih. PRIPRAVIL: I. K.

Na svojem obisku po Jugoslaviji se je avstralski senator A. G. mudil tudi dva dni v naši republiki. Obiskal je republiški svet ZS, je pogovarjal predvsem o samoupravnem organiziranju združenega dela. Obiskal je tudi ljubljansko Kolinsko, kjer so ga člani samoupravnih organov in vodilni delavci seznanili s samoupravljanjem v pravi posebej z uresničevanjem zakona o združenem delu. Največ senator zanimal za pravice in možnosti delavcev pri odločanju o letnih in dolgoročnih načrtih posameznih temeljnih organizacij kolinski. Odgovarjal je tudi na vprašanja gostiteljev iz Kolinske in dal, da sicer večina delavcev v Avstraliji živi dokaj dobro, da pa vedno blizu 30 odstotkov takih, ki životarijo. Sindikat pa pri tem tiste vloge, ki bi jo po njegovem mnenju moral imeti.

Predsednik CK ZKS France Popit je v spremstvu predsednika ZSMS Ljuba Jasniča obiskal delovišča mladinskih delovnih brigad slovenskih goricah in v Suhi krajini, v sredo pa je bil gost brigadirskih akcijah Brkini 78 v Tatrah, Istra 78 v Šmarju pri Kopru in Kožbarje v Brdicah. Predsednik Popit je bil po raportih komandantov brigad vedna nad vse zadovoljen z doseženimi rezultati, med drugim pa je »Še pomembneje kot količinski učinek dela pa je, da se spoznavate seboj, se spoprijateljite in se seznanite s problemi drug drugega.«

Dan vstaje slovenskega naroda, 22. julija, proslavljali v soboto in v nedeljo. Po vsej Sloveniji se vrstile proslave, ki so se jih udeležili številni predstavniki našega družbenopolitičnega in gospodarskega življenja, pripadniki JLA, brigadirji, mladi in množice občanov. Praznik je bil povsem odkritje mnogih spomenikov, borci so obujali mine na slavne dni naše zgodovine, k praznični vzdušju so prispevala tekmovanja in odpiranja gospodarskih objektov. Povsod se je razlegala zvezana pesem pevskih zborov, ki so ji pritegnili ženci.

Največ ljudi se je zbralo v Dramljah, kjer so ženci slovenskega naroda počastili spomin na narodnega heroja Miloša Zidaniška. Predsednik predsedstva Slovenije Sergej Kraigher je odkril spominsko ploščo na njegovi rojstni hiši, narodni heroj Peter Štupar je v svoji govorni izjavi opasal njegovo ljubljenjsko in revolucionarno pot. Praznična dneva preživelim borcev obudila spomin na vstajo in na dneve boja, mladini pa omogočila, da je spoznala, kaj mora ceniti in za kaj se mora boriti v prihodnje.

**PO STOPINJAH DELAVSKE ENOTNOSTI
(30. julij 1948)**

Darilo petemu kongresu

Delovni kolektiv montažnega podjetja hidrocenrale na Mariborskem otoku je poslal Centralnemu komiteju Komunistične partije Jugoslavije naslednjo brzojavko: »Delovni kolektiv državnega montažnega podjetja za gradnjo hidrocenrale na Mariborskem otoku obvešča V. kongres Komunistične partije Jugoslavije, da je 20. julija končal montažo največjega agregata v jugovzhodni Evropi in s tem izpolnil obvezo, ko jo je dal tovarišu Titu in Partiji.« Delavci, tehniki in inženirji podjetja hidroelektrarne in tovarne »Rade Končar« so končali montažo prvega agregata v hidrocenrali Mariborski otok. Montaža je bila končana 10 dni pred rokom. S tem je ta delovni kolektiv ponovno dokazal svojo

ljubezen in predanost Partiji in njenemu vodstvu s tovarišem Titom na čelu. Med montažo so delavci nalezeli na precejšnje težave in ovire, ki so jih morali rešiti s svojo vztrajnostjo in iznajdljivostjo. Podjetja in inozemski strokovnjaki so bili namreč mnenja, da montaža ne bo mogoče končati v določenem roku. Eno izmed inozemskih podjetij, ki je dobavilo turbine, je zahtevalo za montažo turbin 294 dni. Po zaslugi naporov in prizadevanj naših delavcev pa je bilo to delo opravljeno v 182 dneh. Trditve, da te montaže ni mogoče izvršiti v predvidenem roku, so inozemski strokovnjaki utemeljevali, da je to največji agregat v jugovzhodni Evropi in da primanjkuje še cela vrsta sestavnih delov, katerih v naši državi ne bomo mogli izdelati, iz

inozemstva pa jih ne bomo dobili pravočasno. Drugo inozemsko podjetje, ki je dobavilo generator, je izvršilo le 40 % teh del, ostalih 60 % pa je opravilo podjetje »Rade Končar« v 225 dneh, čeprav bi po predračunu inozemskega podjetja bilo potrebnih za vsa ta dela 435 dni. Medtem ko so inozemska podjetja za hidromehanična dela, tako za odkopne, kakor tudi za odvodne ureditve predvidela še poseben čas, so naši delavci istočasno izvršili tudi ta dela. Takoj po končani montaži so pristopili k preizkušnji opravljenih del in pravkar dovršene montažne ureditve. Delovni kolektiv pa je obljubil Partiji, da bo hidrocenrala še med zasedanjem kongresa pričela proizvajati električno energijo.

PRAVNIK SVETUJE

**Dnevnice in nadure
za šoferje**

Vprašanje
Kljub zakonu o delovnih razmerjih je še vedno preveč nejasnosti o nadurnem delu in dnevnicah voznikov službenih avtomobilov. V delovni organizaciji, za katero sprašujem, je delovni čas od 7. do 15. ure. Voznik odpelje iz garaže ob 4. uri 15 minut ter se vrne v garažo ob 7. uri 45 minut, isti dan pa ponovno odpelje ob 18. uri in se vrne ob 21.30 uri. Naslednji dan je njegov delavnik tak, da prvič odpelje iz garaže ob 5. uri in se vrne ob 8. uri, popoldan pa ponovno ob 18. uri s povratkom ob 23. uri. Voznikov delovni čas je v glavnem podoben dnevom, ki so navedeni za primer. Ima torej po dve vožnji dnevno, delovni dan začne pred rednim delovnim časom in ga konča zvečer ali pozno popoldan. Zanima me, ali pripada

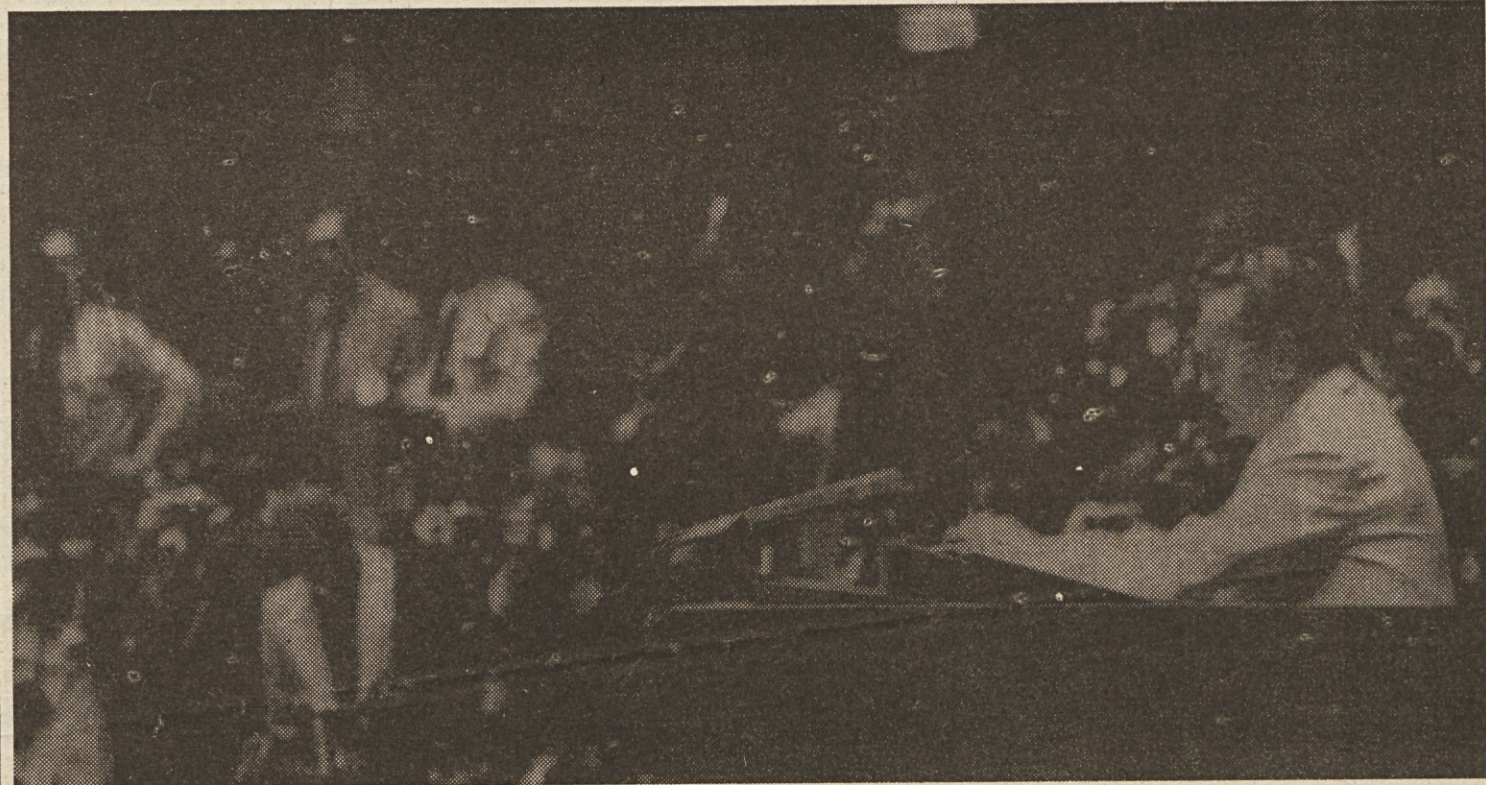
vozniku dnevnic in če mu gredo nadure ter regres za toplo malico. **Odgovor:** Delovni čas voznikov motornih vozil je resnično specifičen, primer, ki ga navajate, pa še posebej. Vaše vprašanje je precej nepopolno, saj ne pojasni te, kaj delate med obema vožnjama, v času, ki traja tudi po 8 ali več ur. Iz navedenih konkretnih primerov se povzame, da delate zjutraj ali dopoldan okrog tri ali štiri ure ter enak čas popoldan ali zvečer. Vaš delovni čas torej ne presega 8-urni delavnik, ko je uveden v vaši delovni organizaciji ali 42 ur tedensko in vam iz tega razloga ne gredo nadure. Glede dnevnic pa je znano, da pripada za čas odsotnosti 8 ur, lahko pa je določena tudi znižana dnevnic za

odstotnost od 6 do 8 ur in gre delavcem, ki nastopijo službeno potovanje vsaj dve uri predčetkom svojega rednega delovnega časa ali ga končajo dve po preteku. Iz vašega pisma lahko sklepam, da nobena vašota snotnost ne traja več kot 6 ur, jete, je dejansko deljen delovni čas, zato vam gre poseben del tek za tak deljen delavnik. Zaradi narave dela, ki opravljate, ne morete končno organizirane tople prehrane, torej vam gre, izjemoma, obliki vrednostnih bonov, glasju občinskega sindikalnega sveta in na predlog vaše organizacije.

Predsednik Tito na otvoritvi ministrske konference neuvrščenih držav

Neuvrščene države so realna politična moč pri spreminjanju starih in ustvarjanju novih demokratičnih odnosov v svetu

Neuvrščeno gibanje je neodvisen, enoten in samostojen dejavnik v svetovni politiki in mora to tudi ostati — Trdno sem prepričan, da bodo neuvrščene države tudi v prihodnje — tako kot doslej — kos svoji zgodovinski obveznosti

ku. Za to je neuvrščeno gibanje neodvisen, enoten in samostojen dejavnik v svetovni politiki in mora tak tudi ostati.

Neuvrščeno gibanje se je zavzemalo in se zavzema za aktivno miroljubno sožitje, kar pomeni nenehno boj za mir in enakopravnost v svetu, a proti vsiljevanju lastnih družbenopolitičnih sistemov ali ideologij drugim. Neuvrščene države so bile po zaslugi vsega tega od samega začetka zelo velika moralna sila, danes pa so tudi realna politična moč pri spreminjanju starih in ustvarjanju novih demokratičnih odnosov v svetu.

Ob tej priložnosti lahko s trdim prepričanjem rečemo, da so pomenile vse dosedanje konference neuvrščenih držav na vrhu pomembne korake v tej smeri. Rad bi posebej poudaril, da je politika neuvrščenosti tudi v zadnjem razdobju, od konference v Colombu do danes, doživela nadaljnje, pomembno uveljavljanje in dosegla nove velike uspehe. Dovolite mi, da to osvetlim samo z nekaj primeri.

Naša politika je bila nenehno pozitiven dejavnik za premaganje hladne vojne. Odločilno je vplivala na začetek procesa popuščenja napetosti in se vztrajno zavzemala, da bi ta proces postal vsesplošen. Tako je prispevala k ustvarjanju splošnih možnosti za krepitev miru in varnosti, za enakopravne odnose in obči napredek v svetu.

S svojo dejavnostjo smo okrepiли zavest mednarodne skupnosti, da je treba utirati poti v nove, bolj pravične mednarodne ekonomske odnose. Seveda je naš končni cilj — uvesti novo mednarodno gospodarsko ureditev. Najsi bo pot do tega še tako trnova, pri tem ne smemo odjenjati, saj so zdajšnji nepravilni odnosi nenehno vir hudih protislovij in nevarnih konfliktov v sodobnem svetu.

Tudi k boju, ki ga afriške države bojujejo proti zadnjim ostankom kolonializma in rasizma na svoji celini, je gibanje neuvrščenih držav prispevalo s svojo moralno in politično močjo odločen delež. Tudi s te tribune

moramo odločno povedati, da je skrajni čas, da naredimo konec takemu anahronističnemu stanju. S skupnimi močmi moramo narediti vse, da bi to tudi izpeljali.

Neuvrščeno gibanje se je tudi nenehno zavzemalo za pravično in trajno rešitev krize na Bližnjem vzhodu. Žal ta nevarna in zelo resna kriza, pa nadaljevanje izraelske agresije še nadalje ogrožata mir ne le na tem območju, temveč po svetu. Zato se moramo še bolj odločno zavzemati za tako rešitev krize, ki bi vodila do umika izraelskih sil z vsega zasedenega arabskega ozemlja in do uveljavitve pravic palestinskega ljudstva do samoodločbe in lastne države.

Gibanje neuvrščenih je v prizadevanjih, da bi zaustavilo dirko v oboroževanju in dosegli splošno razorožitev, s svojo pobudo in svojim zavzemanjem odprlo novo stran. Po zaslugi tega je OZN prvič resno posegla v ta najbolj pereči problem sodobnega sveta. Posebno zasedanje generalne skupščine, ki je pred kratkim potekalo, ni prineslo in tudi ni moglo prinesiti konkretnih ukrepov za obrzdanje tekme v oboroževanju. Vendar je bistvo in dolgoročnost tistega, kar je bilo sprejeto, v jasno izraženi usmeritvi svetovne organizacije, da ostane politično navzoča in da vztraja v prizadevanjih, da bi stekel resničen proces splošnega razoroževanja.

Politika neuvrščenosti se je izoblikovala kot edina možna alternativa pri blokovskih konfrontacijah in nevarnosti nove vojne katastrofe

Gospodje ministri, dolgo let se je govorilo o stabilnosti sveta, ki naj bi jo bilo mogoče doseči le z ravnotežjem sil in strahu in z blokovskim dogovarjanjem. Hkrati pa smo bili priče nenehne nestabilnosti, ki se je izražala prav v takih podmenah. Ni treba posebej dokazovati, da je bila politika neuvrščenosti tista politična sila, ki je v nespokojni in vznemirjeni svet vnašala pozitivne elemente stabilnosti. Tako se je politika neuvrščenosti izo-

blikovala kot edina možna alternativa pri blokovskih konfrontacijah, zaostrovanjih in nevarnosti nove vojne katastrofe. Danes je to splošno priznano dejstvo, mimo katerega nihče več ne more in ji tudi ne more oporekati.

Bistvene objektivne predpostavke politike neuvrščenosti se tudi danes niso spremenile. Trdno sem prepričan, da se zgodovinska vloga našega gibanja ne le ne zmanjšuje, temveč se krepi in vedno znova uveljavlja. Naše gibanje je torej po bistvu svojih dejanj in opredelitev usmerjeno v prihodnost. Odpiramo se v svet in ponujamo roko vsem, ki so pripravljeni na skupna prizadevanja za enakopravne in bolj pravične mednarodne odnose. To krepi zaupanje v našo moč in sposobnost, da še naprej uspešno napredujemo po svoji poti.

Neuvrščene države so definirale svoja načela in cilje v razmerah, težavnejših, kot so danes. To so storile v trdnem prepričanju, da bodo ta načela in cilji rabili za trajno osnovo in merilo za našo dejavnost in enotnost. Upravičeno lahko poročamo, da sprejembe in dogodki, ki so sledili v svetu po nastanku neuvrščenega gibanja pa vse do danes, niso v ničemer omajali teh načel in ciljev. Nasprotno, njihova pravilnost in aktualnost sta se potrdili; uveljavili so se kot edini možni temelji za plodno in uspešno dejavnost našega gibanja.

Neuvrščene države ne smejo dovoliti, da bi kdorkoli ogrožal solidarnost gibanja in otopil ostrino njegove osnovne usmerjenosti in akcijske enotnosti. Ne smejo dovoliti, da bi kdorkoli zvedenil politiko neuvrščenosti in zmanjšal našo solidarnost z ljudstvi, ki se bojujejo za svojo neodvisnost, svobodo in samostojno izbiro lastnih poti razvoja. Neuvrščenosti je tuje kakršnokoli sektaštvo. Zanj je nesprejemljiva delitev na temelju ideoloških, verskih in drugih meril in motivov, ne glede na to, za kakšnimi gesli vse se skrivajo.

Gibanje, ki se zavzema za demokracijo odnosov v svetovnem obsegu, tako kot gibanje neuvrščenosti, je bolj od drugih zavezano,

da spoštuje demokratične norme ravnanja v medsebojnih odnosih

Danes postajajo vse močnejši razni pritiski, naperjeni proti enotnosti neuvrščenega gibanja. Priča smo poskusom, da bi na življenjsko pomembnih območjih neuvrščenega sveta, predvsem na tleh Afrike, ustvarili nove oblike kolonialne navzočnosti ali pa nove oblike blokovske odvisnosti, tujega vpliva in nadvlade. V odporu proti takšnim prizadevanjem moramo biti enotni. To od nas terja samo bistvo neuvrščenosti, interesi vseh skupaj in vsake države posebej.

Zaradi vsega tega bi morali v vrstah neuvrščenih držav še bolj odločno premagovati tako ravnanje in nesporazume, ki prizadevajo velikansko škodo tem državam, pa tudi gibanju nasploh. Prepričan sem, da je to mogoče, a tudi nujno. Posebni nacionalni interesi, pa tudi problemi, podedovani iz kolonialnih časov, ne bi smeli voditi do konfliktov.

Medsebojne razlike v pristopih, najsi so včasih še tako resne, je treba demokratično upoštevati. Če se ni mogoče vedno izogniti problemom in sporom, jih je s skupnimi naporimi mogoče in treba urejati po mirni poti.

Gibanje, ki se zavzema za demokracizacijo odnosov v svetovnem obsegu, kot je gibanje neuvrščenosti, je bolj od drugih vezano na to, da spoštuje demokratične norme ravnanja v medsebojnih odnosih. Zavedati se moramo nevarnosti vsiljevanja ozkih, sebičnih interesov, ki načena solidarnost in moč našega gibanja.

Prepričan sem, da je dozorela potreba, da neuvrščene države, v svojem in širšem interesu, najdejo učinkovite načine za mirno in demokratično poravnavanje nastalih sporov. Trdno sem prepričan, da so realne možnosti, da vprežemo naše napore, ki ne bi pomenili vmešavanja, marveč dobre usluge, v popolni skladnosti z načeli politike neuvrščenosti in na temelju medsebojnega razumevanja in zaupanja.

Spoštovani prijatelji! Rad bi tudi izrazil svojo zaskrbljenost, ker mir spet ogro-

žata politika sile in zastrašujoča oboroževalna tekma, ki se nadaljuje. To pelje k zaostrovanju sedanjih in ustvarjanju novih žarišč in kriz, pa tudi k odkritim vojaškim intervencijam. Vse to kaže, da smo se spet znašli na nevarnem križpotju dogodkov, ko je bolj kot kdaj potrebno aktivno delovanje neuvrščenih držav v mednarodnih odnosih.

Popuščenje napetosti terja sodelovanje vseh držav, nadaljnje prizadevanje za gospodarsko, kulturno in tehnološko dekolonizacijo sveta ter izgradnjo nove mednarodne gospodarske ureditve

Ta čas je še zlasti pomembno, da se obnovi proces popuščenja napetosti kot edini način, kako se izogniti takemu poslabšanju, ki bi ga bilo pozneje težko popraviti.

Tudi tokrat bi rad opozoril na naravo popuščenja napetosti kot univerzalnega procesa, ki mora zajeti ves svet, privedi do demokracizacije mednarodnih odnosov in vsaj ublažiti blokovsko delitev sveta, nikakor pa je ne poglobljati. Tako pojmovano in sprejeto popuščenje napetosti lahko ustvari ugodnejše pogoje za afirmacijo in krepitev neodvisnosti držav in narodov, celo tistih, ki so vključeni v blokovske zveze, in tako pelje k premoščanju blokovske delitve sveta.

Po našem mnenju terja popuščenje napetosti aktivno sodelovanje vseh držav v prid pozitivnemu urejanju sedanjih kriz in problemov, nadaljnje prizadevanje za gospodarsko, kulturno in tehnološko dekolonizacijo sveta in za izgradnjo nove mednarodne gospodarske ureditve. Zlasti bi rad poudaril, da so odnosi med velesilami, na katerih leži še posebna odgovornost, pomemben del popuščenja napetosti. Toda popuščenje ni samo njihova stvar, marveč je v interesu vseh držav, na katerih usode takšni odnosi vplivajo.

Gospodje ministri! Trdno sem prepričan, da bodo neuvrščene države tudi v prihodnje, tako kot so bile doslej, kos svoji zgodovinski obveznosti. Naša vztrajnost pri izpolnjevanju velikih nalog, ki nas čakajo, je tudi naš prispevek k izgradnji stabilnih in demokratičnih odnosov na svetu. V pripravah na šesto konferenco šefov držav in vlad neuvrščenih dežel, ki bo prihodnje leto v Havani, moramo storiti vse, kar je v naši moči, da bi še bolj uveljavili temeljna načela, cilje in usmerjenost gibanja neuvrščenosti, okrepiли njegovo enotnost, solidarnost in akcijsko sposobnost. To seveda terja tudi kar največjega napora od nas, da bi ublažili in izgladili nasprotja in spopade med posameznimi neuvrščenimi državami.

Prepričan sem, da bo ta konferenca dala v tem pogledu pomembne rezultate, da bo okrepiła samozavest in zaupanje v prihodnost pri vseh narodih, ki utirajo poti svoje neodvisnosti, nacionalne in ekonomske emancipacije, miru in stabilnosti v svetu.

Gospodje ministri in dragi prijatelji, želim vam v tem prizadevanju plodno delo in veliko uspeha.

Predkongresno kramljanje z Janezom Barboričem, podpredsednikom sveta Zveze sindikatov Jugoslavije

Naši ljudje dobro delajo, šepamo pa v organizaciji dela

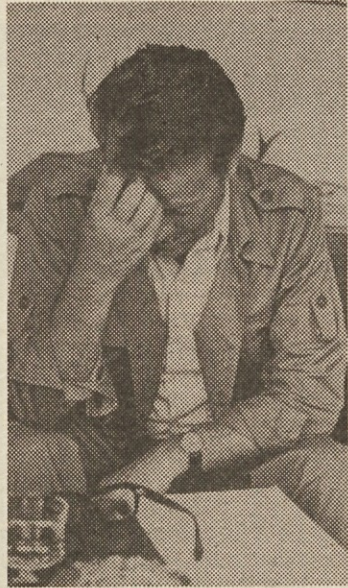
Janez Barborič, podpredsednik sveta Zveze sindikatov Jugoslavije se je pred odhodom na dopust mudil v Ljubljani. Odzval se je prošnji našega uredništva, da odgovori na nekaj ta čas aktualnih vprašanj, ki zadevajo uresničevanje družbenoekonomskega razvoja in vloge sindikata v njem. Predkongresno kramljanje z Janezom Barboričem je bilo zanimivo, saj vemo, da govori naravnost. Največ pozornosti pa smo kajpak v razgovoru namenili tistim vprašanjem, o katerih je pred nedavnim razpravljalo tudi predsedstvo sveta ZSJ.

Večje produktivnosti ne smemo iskati samo v povečevanju fizičnega napora

Zakaj le ob zaključnih računih govorimo o zgubaših?

Pri kadrovskih rotacijah se vrtimo v zaprtim krogu...

Razpisi za vodilna delovna mesta so včasih le farsa...

DE: Ko ste pred nedavnim predsedstvu Zveze sindikatov Jugoslavije govorili o aktualnih vprašanjih uresničevanja drugega plana za leto, ste povzeli mnogo pozornosti na drugi produktivnosti. Zakaj? BARBORIČ: Ker je to ta hip izmed najbolj aktualnih vprašanj! Aktualno zato, ker se na eni strani srečujemo s pomanjkanjem dohodka, po drugi strani pa s pretirano porabo vseh stvari. Iz dneva v dan smo pravzaprav v boju za omejitve vseh vrst porabe skladno s planom, ob tem pa često pozabljamo, da smo ustvarili šole, univerze in še marsikaj drugega in da je, kajpak, to treba tudi financirati. Jasno nam je, da lahko uspemo le tako, da povečamo dohodek. Tega pa ne moremo zmogeli, če ne bomo povečali produktivnosti. Kaj kažejo podatki? Pred kratkim smo analizirali gospodarska gibanja in najpomembnejše kategorije, ki so temeljnega pomena za oceno o razvoju, kaj nam manjka in kaj bi morali storiti, da bi se lahko konkurirali z drugimi, predvsem nam konkurenčnimi državami. Člano je, da še vedno povečujemo narodni dohodek z ekstenzivnim gospodarjenjem. Ugotavljamo, da je produktivnost dela na enoto metodologijo kramljanja — pri nas v zadnjih nekaj letih narasla za 7,3 odstotka od tega na osnovi ekstenzivnega zaposlovanja za 5,5 odstotka na podlagi uvoza pa 0,5 odstotka. Toda te številke nam v resnici kaj malo povedo: od leta 1970 do predlani je bila stopnja produktivnosti le 1,3 odstotka na leto. Italija je imela 2,2, ZRN Francija 4 in Španija 4,5 odstotka.

Simptomatično je dejstvo, da razmeroma največ vlagamo v organizacijo, v nove proizvodne zmogljivosti, po storilnosti in produktivnosti teh zmogljivosti pa na repu. Vendarle pa kaže povedati, da je zaposlovanje v naši državi zelo »živahno«, kajti po podatkih so se v 6,5-odstotno stopnjo neto rasti zaposlenosti, ki je zagotovo med najvišjimi na svetu. Poglejte, od 1970. leta do predlani smo v Jugoslaviji povečali vrednost osnovnih sredstev za 166,5 odstotka, produktivnost je ob tem zrasla za 7,3 odstotka, žal pa le na podlagi vlaganja v proizvodna sredstva in kajpak tudi ekstenzivnega zaposlovanja. Veste kaj je simptomatično? Da je učinek izkoriščenosti proizvodnih zmogljivosti padel za devet odstotkov! To je alarmantno! Še posebej, ker se padamo s to resnico.

DE: Ali tudi vi menite, da so naši delavci krivi za to, po vašem mnenju alarmantno stanje? BARBORIČ: Povsem jasno je, da gospodarska gibanja v tuji, v svetu in še posebej na Zahodu vplivajo tudi na gospodarstvo pri nas. Ko smo se srečevali z recesijo v mednarodnem gospodarstvenem prostoru, je udarila tudi nas. Toda zelo hitro smo bili sposobni to preboleti. Morebiti tudi zaradi naše jasne in odločne zunanje-politične usmeritve, kajti v mnogih delovnih organizacijah so spoznali, da je boj za trg krut in da devize, ki jih imamo v tretjem svetu, lahko izkoristimo s pametjo in dobro organizacijo.

S tem odgovorom seveda niste zadovoljni. Čeprav razumem, kaj želite zvedeti, ali naši delavci delajo manj kot tisti iz razvitejših

obsegi? Ne! Naši ljudje dobro delajo. Trdim pa, da večje produktivnosti ne smemo iskati samo v povečevanju fizičnih naporov delavcev, temveč v učinkovitejši organizaciji dela in sodobnejši tehnologiji. Nisem le sam prepričan, da bi v takih razmerah naši delavci dosegali enake rezultate kot tisti na Zahodu. Ta rakasta rana je stara, imamo pa vendarle vse možnosti za to, da je končno ozdravimo. Zakon o združenem delu je v tem smislu zelo jasan, kajti zahteva delitev osebnih dohodkov po vložnem — minulem in živem — delovnem prispevku. Samo dotlej, dokler ne bomo znali tistim delavcem, ki so zadolženi za strokovno vodenje, za organizacijo in še kaj, odrezati pravih kosa kruha, dokler ne bomo znali vrednotiti tistega, kar so storili, dotlej bomo ostali v začaranem krogu. Takole menim: dober inženir lahko nadomesti delo sto delavcev, lahko pa izniči trud tisočev. Naj navedem primer: v Kopru je zaradi napačne strokovne odločitve nastala izguba nekaj deset milijonov. Le pomislite, koliko delavcev mora plačevati še danes to zgrešeno odločitev posameznika? Veste, zakaj to pravim? Zato, ker sem globoko prepričan, da bi mnoge kritične delovne organizacije laže ozdravili, če bi jih začeli pravočasno zdraviti. Bodimo odkriti: bojimo se preusmeriti neko delovno organizacijo že na nov proizvodni program, kaj šele v novo panogo. Jasno pa je, da moramo biti v tem procesu trdih živcev. Povem vam, največje napake delamo tedaj, ko krpamo, iz leta v leto rešujemo in tudi po deset let ne slepimo delavce, češ, saj ni tako hudo, še bomo zmogli... Če bi seštel za deset let nazaj, koliko denarja smo dali za sanacijo, bi lahko postavili novo tovarno z novim programom.

Konec minulega leta je bila v Jugoslaviji tretjina organizacij združenega dela v izgubi ali na meji rentabilnosti. Ne smemo pa zanemariti podatka, da je v teh OZD zaposlenih kar 40 odstotkov vseh zaposlenih v gospodarstvu! Se zgražate? Ta

težava, poskušamo se dogovoriti o vrednosti teh uslug in načinu financiranja. Ko pa vse to zložimo, vidimo, da ne gre.

Podpisujemo samoupravne sporazume in družbene dogovore. S podpisom smo se obvezali, da bomo po novih poteh urejali številna vprašanja, v zavest pa nam še vedno ni prišlo, da gre za zakon, ki smo si ga zapisali sami. Sedanja dogodka kažejo, da tega očitno ne spoštujemo. S takim — in to neposrednim ravnanjem spet vse tiščimo nazaj v državno regulativno.

DE: In kje naj iščemo vzroke za to. Ali ne morebiti tudi v vse večjem širjenju birokracije? BARBORIČ: Tudi v delovnih organizacijah se birokracija širi. Odpremo delovno mesto šefa. Ta potrebuje tajnico, svetnika... celo snažilko. Kam to vodi? No, pa ne le tukaj. Z ustanavljanjem SIS smo že prenesli nekatero družbene naloge iz ministrstev na nova samoupravna združenja, vendarle se državni aparat ne nehno širi. V zadnjih štirih letih se je število zaposlenih v zvezni administraciji povečalo od 12.000 na več kot 20.000!

Poglejte, če bi delavci temeljiteje v vsaki temeljni organizaciji združenega dela presodili, kaj potrebujejo, kdo bo živel na njihov račun, če bi o tem odločali, tedaj temu ne bi bilo tako. In zame je predvsem v širjenju administrativnega aparata v delovnih organizacijah problem, kajti ta pogojuje — priznamo ali ne — razraščanje birokracije tudi drugod. Nekaj nam mora biti jasno: vse več ljudi bomo potrebovali v pisarnah, razvojnih oddelkih, na področju tržnih raziskav. To je zakonitost, moramo pa vedeti, kaj kdo dela, koliko prispeva k ustvarjenemu dohodku in ali je res potreben za organizacijo združenega dela.

DE: V Sloveniji se zelo resno pogovarjamo o tem, da tistim, ki izpolnjujejo vse pogoje za upokojuje, ponovno omogočimo opravljanje dela na vodilnih delovnih mestih.

BARBORIČ: Če je to res, je narobe! Na ta način kadrovskih problemov ne bomo uredili. Ni

vrag, da med 750.000 zaposlenimi v naši republici ne bi našli nekaj tisoč ljudi, ki bi jih lahko pod ustreznim mentorstvom usposobili za upravljanje vodilnih dolžnosti. Ker pa tako ne delamo, se pri vseh kadrovskih rotacijah vrtimo v zaprtim krogu. Kot da ne zaupamo mladim!

DE: Ali morebiti zato številni nočejo sprejemati vodilnih dolžnosti? Razpisov je mnogo.

BARBORIČ: Pošteno povejmo. Razpisi za taka delovna mesta so pogosto le farsa. Pogoj so napisani na kožo tistih, za katere se že vnaprej odločamo, da bodo direktorji.

Res pa je, da so direktorji v nezavidljivem položaju. Ko smo začeli z uvajanjem samoupravljanja, smo rekli, da je treba državo razlastiti. Ko je začel dohodek ostajati v delovnih organizacijah, je imel kontrolno nad njim — resnici na ljubo, tudi upravljal je z njim — direktor s svojo ekipo. Državno oblast smo tako prenesli na direktorje, s tem pa tako okrepili njihov položaj v tovarni in drugje, da so bili tožilci in sodniki hkrati. Tudi danes se te miselnosti še nismo povsem otreli, kajti težko je čez noč uveljaviti novo vlogo poslovnih organov, ki so po zakonu odgovorni za vse, individualno odgovorni za vsak načrt, medtem ko v praksi šepamo na področju odgovornosti samoupravnih organov.

DE: Morda se motimo: včasih se nam zdi, da sindikat ni priljubljen med delavci, čeprav je to njihova organizacija, njihovo orožje za uveljavljanje samoupravljanja. Kaj mislite o tem? BARBORIČ: S takšno oceno ne morem soglašati. Delal sem v tovarni in verjemite, da kot glavni inženir nikoli ne bi delal v sindikatu, če bi bilo res tako, pač pa bi iskal zadovoljstvo v svojem poklicu. Pravim: tam, kjer sindikat zastopa interese delavcev in gre zanje tudi v spore in spopade, tam je sindikat resnično priljubljen in cenjen. Nima pa veljave tam, kjer je podaljšana roka uprave. In prav je tako! Odnos delavcev do sindikalne dejavnosti se spreminja na bolje. Razve-

seljivo je — tako nam je pokazala raziskava našega centra — da so se tudi kmetje pripravljene organizirati v sindikat, saj menijo, da bi v tej organizaciji njihov glas laže prišel do veljave.

Ob tem pa moramo vedeti tudi to, da v tretjini temeljnih organizacij združenega dela nimamo partijskih organizacij. Tako je tam edini organizirani politični dejavnik sindikat. Na to dejstvo ne smemo pozabljati, ko govorimo o vlogi sindikata v združenem delu in v našem političnem sistemu. Res pa je tudi to, da je predvsem od sposobnosti članov v izvršnem odboru sindikata odvisen pomen te organizacije.

DE: Zdi se nam, da kaj hitro dobrega predsednika sindikata kadrujejo za sekretarja organizacije ZK ali za predsednika katkega drugega samoupravnega organa, sindikat pa se mora zadovoljiti s takšnim ali drugačnim predsednikom.

BARBORIČ: Doslej smo v osnovnih organizacijah sindikata sprejemali delavcev v ZK posvečali premalo skrbi. Nič ni narobe, če naši kadri dobivajo zadolžitve v partiji in samoupravnih organih. Ponosni bodimo na to in jemljimo predlaganje teh ljudi v partijo kot našo dolžnost. Seveda pa tudi partiji ne sme biti vseeno, kdo je predsednik sindikata, kajti Tito je že zdavnaj povedal: »Delavce v partijo, partije v sindikat!«

DE: Kdor nekoliko bolj pozorno spremlja naše časopise, dobi občutek, da »se sindikat premalo sliši.«

BARBORIČ: Morebiti je občutek res tak. Pa vendarle vsi vemo, da je sindikat povsem prisoten. Sodelujemo v skupščinskih odborih, v komisijah, sodelujemo pri pripravljanju zakonskih osnutkov in na mnogih področjih orjemo ledino. V zadnjih dveh letih smo v republiškem svetu ZSS oblikovali teze za pripravo samoupravnih sporazumov o združenju dela v samoupravnih skupnostih, o urejanju svobodne menjave dela, o delitvi sredstev za osebne dohodke po vložnem delu in še bi lahko naštevali. O teh gradivah so razpravljali tudi delegati v skupščini SRS in naša izhodišča so bila ugodno sprejeta.

Sindikalni organi smo soudeleženi pri graditvi celotne jugoslovanske politike. Na vse to ne smemo gledati skozi očala poudarjanja posameznih družbenopolitičnih organizacij, temveč kot prizadevanje vseh organiziranih dejavnikov naše družbe, da bo delovni človek ja zadovoljen....

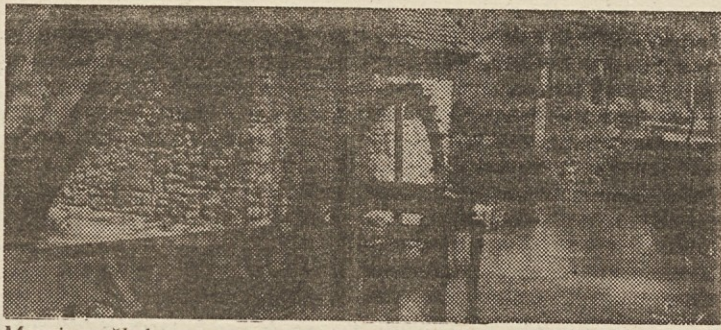
V našem uredništvu sta se s tovarišem Janezom Barboričem pogovarjala novinarka Marjan Horvat in Damjan Križnik, fotografije pa je prispeval Andrej Agnić.

Savinjski gaj — izziv?

Popotnik, ki se poda na dolgo in utrujajočo pot, se po navadi oskrbi z dobrimi in močnimi čevlji. Ne sicer s tako »močnimi«, da bi ga ožulili in bi potem ne mogel nadaljevati poti, pa tudi ne s takšnimi, ki bi ga pustili na cedilu. Skratka, nadene se čevlje, za katere je prepričan, da bodo zdržali do konca poti, hkrati pa bo v njih hoja prijetna. Nekaj podobnega bi lahko našli v človekovem podrejanju narave in njenih zakonitosti. Človek si podreja okolje, da bi bolje živel. Vendarle pa mora paziti, da v tem podrejanju ne gre predaleč, kajti sicer ga lahko narava presneto »ožuli«. Skratka, človek si mora svojo industrializacijo in s tem poseg v naravo začrtati tako, da ga le-ta vodi po poti napredka, hkrati pa da ne ogroža svojega naravnega prebivališča. Vsi vemo, da je takšno idealno stanje težko dosegljivo, vzlic temu pa si moramo nenehno prizadevati, da bi ga dosegli.

Pozoren bralec je najbrž že ugotovil, da velja naša misel varstvu človekovega okolja. Bržčas pa te ugotovitve ne moremo jemati za popolna pravila, kajti ne gre za »klasične« primere onesnaževanja okolja niti ne za reševanje le-teh, temveč za svojevrsten primer, ki dokaj nazorno kaže, kako se je s kančkom iznajdljivosti mogoče približati naravni prvotnosti.

Gornja Savinjska dolina ni onesnažena, še več, rekli bi lahko celo, da je to eden redkih krajev v Evropi, ki še ni kaj dosti okusil

Mami me škrlat v potočni vodi ob mlinu...

Čebele imajo dovolj hrane

škodljivih vplivov sodobne industrializacije. Kljub temu pa prebivalci Mozirja vseeno niso mogli križemrok gledati, kako se je tik ob njihovem mestu »bohilito« umazano smetišče. Sklenili so, da bodo iz smetišča naredili gaj. In res. Gornjesavinjčani so ljudje, ki tudi store, kar sklenejo. Pljunili so v roke.

O tem, kako je nastajal »Savinjski gaj« in kakšen je njegov pomen za Mozirje in Gornjo Savinjsko dolino, sva se pogovarjala z Karlom Kopužarjem, direktorjem delovne organizacije »Smreka« v Gornjem gradu,

hkrati pa tudi predsednikom krajevne skupnosti Mozirje. Takole je pripovedoval:

»Idea se je rodila v turističnem društvu Mozirje, ki pa smo ji takoj prislunili tudi v krajevni skupnosti. V sodelovanju z vsemi našimi društvi, ki se »ukvarjajo z naravo«, in društvom slovenskih vrtnarjev, ki je preskrbelo idejne in izvedbene načrte, ter gozdarji smo leta 1974 začeli krčiti nekdanjo gmajno, ki je bila zavoljo opuščene pašne porasla z gostim grmičevjem. Kraj je bil zelo neurejen in je v glavnem služil za odlaganje smeti. V razmeroma

Fanika Miklavčič

Karel Kopužar

kratkem času pa smo uspeli predvsem s prostovoljnimi delovnimi akcijami, ki so se jih udeleževali vsi krajani, temeljito spremeniti podobo kraja. Preveč bi bilo, če bi moral naštevati, kaj vse smo naredili, koliko prostovoljnih delovnih ur je bilo potrebnih in drugega, da je nastalo to, kar lahko danes vidite. Pomembno pa je, da je Savinjski gaj tako rekoč čez noč postal prizorišče jasnih hotenj in načrtne oblikovanja. Ob vsem tem pa je gaj le kamenček v celotnem gornjesavinjskem mozaiku, ki ga bomo lahko ponudili našemu tu-

ristu.«
Potlej, na klopci ob sprehajalni stezi v gaju, mi je Bojan Miklavc, upokojeni invalid in honorarni prodajalec vstopnic pripovedoval:

»Vidite, celoten svet je kakor otok, objet od žuborečih voda, ki nudijo enkratno priložnost za smiselno namestitev najrazličnejših etnografskih poslopj iz polpretekle dobe. Zato si prizadevamo, da bi postorili, kar nam je še preostalo, da bi tako gaj predstavljali Gornjo Savinjsko dolino v malem, s čemer bi mu tudi zagotovili trajno kulturno,

rekreacijsko in didaktično. Poleg tega pa si tudi želim, da bi povezali bregova Savinjskega jezika, saj bi tako dobili 1700 metrov krožne poti.

Potlej sem malce razgledal po mojem hrbtom je žuborečih Savinjska »hči planin«, pred me pa so v lepo urejenih cvetočih gredah čebele nabirale nektar. Harmonijo tega svojevrstnega naravnega orkestra je prav tako dopolnjevalo ptičje žvrgolenje. Mamil me je škrlat, ki so ga v točni vodi ob mlinu ustvarjali sončni žarki. Spodaj v ribnjaku dostojanstveno križarili lastniki. Bilo je enkratno in nikakor nismo šlo v glavo, da je ta svet ustvarila človeška roka. Beseda je prava, da bi ga lahko do potamne opisala...

Preden sem odšel, sva se s Karlovo Faniko Miklavčič, invalidsko upokojenko, v gaju prav tako prodaja vstopnic.

»Vidite, kjer so se še ne dolgo nazaj muhe, nabirajo čebele med. Gornja Savinjska dolina slovi zavoljo prelepih in, obsežnih gozdov, prijaznih hribov in vasic, bistre Savinjskih pritokov in zdaj slovi zaradi svojega Savinjskega jezika. Zelo rada sem tukaj. Pravi, da bi lahko rekla, da sem kot kojenka tu našla svojo srečo. Odkar majda do 20. julija jih je preostalo kakih 32.000. In vsi so preseljeni,« je povedala Fanika Miklavčič.

Slike in besede Ivana Stepinška

Kje jim je bolj vroče?

Ciril Brajer

Celjskih gasilcev nisem našel ne v bleščeče zloženih čedaladah, ne opasnih s širokimi jermeni, s sekiricami za njimi ne na visokih lestvah ali ob ceveh. Fantje so bili v modrih delovnih pajacih. Ta je delal za stružnico, drugi z vrtnalnim strojem, spet tretji ležal pod avtomobilom in brskal po motorju... Kot bi prišel v mehanično delavnico. Mislil sem že, da so me napak napotili. Pa so me hitro potolažili, da sem našel prave gasilce.

Začeli so kar s kratko zgodovino: »Potrebe po poklicnih gasilskih enotah smo v Celju začutili že leta 1955 in šest gasilcev se je redno zaposlilo kar v prostovoljnem društvu. Leto kasneje smo že ustanovili poklicni gasilski vod, ki je kmalu prerasel v četo. Svojo dejavnost smo res hitro širili in danes skrbimo za preventivo, opravljamo cestno-reševalno službo, rešujemo utoplence, razstreljujemo, opravljamo servis in vzdrževanje naprav v delovnih organizacijah, v prostovoljnih gasilskih društvih. In še z marsičem se ukvrjamo.«

Celjski gasilci so se prvi v Jugoslaviji usmerili tudi v gospodarsko dejavnost in kmalu so s tem krili polovico svojih stroškov. Zdaj 42 zaposlenih v Zavodu za požarno, reševalno in tehnično službo Celje ustvari dobre 3 milijone dinarjev ostanka dohodka na leto. Pohvalili so se, da so prvi v državi tako razvejali svojo dejavnost in da jim še danes le redki lahko stojijo ob boku.

Pokazali so mi plakete in druga priznanja, ki potrjujejo,

Gasilci, ki so tudi delavci — proizvajalci

da jih »pridobitništvo« prav nič ne ovira pri opravljanju njihovih temeljnih naloge. »Letno pogasimo približno 80 požarov — pa saj smo že povedali, kaj počnemo, kje pomagamo.«

Tako smo se počasi približali vprašanju, ki nas je pripeljalo mednje. So namreč ena redkih poklicnih gasilskih enot v naši republici, ki ji ni uspelo priboriti beneficirane delovne dobe za svoje operativce. Od 42 zaposlenih jih je 30. Pričakovali smo, da se bodo vsule pritožbe in ostre kritike, pa so nas presenetili: »Izvršni svet skupščine naše občine nas je zavrnil — razumemo ga in sploh ne bi vztrajali, če nam ne bi šlo za enakopravno obravnavanje gasilcev v Sloveniji. Delo v naši enoti gotovo ni lažje kot v drugih. Teče v treh izmenah po osem ur. Po pregledu in prevzemu opreme vsi delamo v delavnicah, kar je le redkokje. Dve uri na dan posvetimo strokovnemu izpopolnjevanju — poleti

praktičnemu in pozimi teoretičnemu. Seveda smo tudi med proizvodnim delom pripravljene, če bi bilo potrebno kje priskočiti na pomoč. Republiška skupnost za požarno varnost je delo naše enote postavila na tretje mesto po obremenjenosti. Le Maribor in Koper sta nas prehitela, ker sta upoštevala cestno reševalno službo, mi pa le gasilsko delo. Osnovna zahteva po beneficirani delovni dobi, ki so jo pri republiški samoupravni interesni skupnosti sprožile večje gasilske enote, temelji na neenakomerni, sunkoviti obremenjenosti. Predvsem zaradi tega pade možnost opravljanja poklica po petindvajsetletnem delu na 70 odstotkov. Pri nas so zdravniški pregledi že po 10 do 15 letih dela pokazali okvare dihal, želodca... Starejši ljudje prav gotovo niso kos vsem fizičnim in psihičnim naporom našega dela — Morda pa bi bila tudi prekvalifikacija rešitev. Naš občinski Izvršni svet

Ivan Stepinšek

meni, da naša obremenjenost ne dosega meje, ki jo zahteva zakon. Občinski sindikalni svet nas je podprl, prav tako drugi družbenopolitični dejavniki. Da je izvršni svet nasprotoval, smo zvedeli šele iz časopisov, tudi utemeljitve za svojo odločitev nam še ni poslal, tako pravzaprav ne vemo, pri čem smo. Sami nismo začeli akcije za beneficirano delovno dobo gasilcev, prav tako ne nameravamo zaostrovači, če bo zahteva zavrnjena. Če naše zahteve res niso v skladu z zakonom, odločitev razumemo. Le kaj je potem s tistimi, ki so uspeli?! To in le to nas moti!»

Se nekaj so dodali: »Na sindikatu menijo, da bi to ugodnost lahko uživalo le šest, osem naših gasilcev, saj bo dodeljena po delovnih mestih. Mi jo zahtevamo za vse naše operativce. Če v tem ne bomo uspeli, raje kar takoj pozabimo vse skupaj! Delovna mesta morda lahko ostro ločijo v večjih enotah, pri nas pa smo vsi

vse. Vsi smo usposobljeni za cevarje, vodarje, napadalce in strojnike — voznike. Pri teh nalogah se mesečno menjavamo. Torej — vsi ali nihče!«

O težavah celjskih gasilcev sem se pogovoril še s tovariši na občinskem svetu zveze sindikatov. Takole so mi pojasnili svoje stališče:

»Zadeva se vleče že vse leto. Naši gasilci so bili predlagani med prvimi, kaže pa, da bodo uspeli zadnji. Svoje delo so odgovorno in temeljito razčlenili in ga sindikat natančno prikazali. Menimo, da je izredno naporno in da ga uspešno opravljajo. Njihove zahteve se nam zde utemeljene in sindikat se z njimi povsem strinja. Občina pa, ki mora prižgati zeleno luč, se obotavlja. Menda bi radi obsežnejše in podrobnejše informacije o zahtevnosti dela celjskih gasilcev. Brez njenega soglasja pa gasilci ne morejo dobiti družbene verifikacije, ki je pogoj za nadaljnji postopek. Prepričani smo, da so takšni zadržki formalni in da ne morejo pomeniti resne ovire. Gasilci so v svojih zahtevah izredno strpni in razumevajoči, do zdaj smo jih v celoti podprli in tudi v bodoče jim mislimo pomagati.«

Tudi na trboveljskih gasilskih ceveh »so se pojavili vozli« — le na drugem mestu. Imajo pet poklicnih gasilcev, v veliko pomoč pa so jim številni prostovoljci, brez katerih si normalnega dela ne morejo predstavljati. Družbeno verifikacijo so dosegli, na poti pa jim je ovira — prav tako formalne narave. Delujejo na-

mreč v društvu namesto v lovni skupnosti. Prav zaradi »družbene dejavnosti« jim republiška požarna skupnost vrnila prošnjo za beneficirano delovno dobo. Obljubili pa jim, da bodo prišli na vrsto. Vilo poklicnih gasilcev se bo Trbovljah že do leta 1980 pričelo na 14 in nujno bodo poskrbeti za vse, kar jim gre. Je to res nujen pogoj, bodo lovno skupnost ustanovili letos. »Je pa škoda,« pravijo boveljčani, »saj ima takšna »gola« formalnost lahko resne posledice. Gasilsko društvo je tradicionalno, njegova stola ni več daleč. Prostovoljcem, še kako zagnani, takšna politika ne bo všeč. Profesionalizacija bi zahtevala tudi veliko stroškov.« To je glavni vzrok, da se ustanovitve delovne skupnosti odlašali. Zveza skupnosti za požarno varnost SR Slovenije je teh vprašanih razpravljala, izid razprave trboveljski gasilci ne vedo. Tudi na sindikatu obiskali gasilce iz Ajdovščine, so uspeli — čeprav so prav trboveljski gasilci, ki so po registrirani kot društvo. Trboveljčani so poslali na republiško zvezo samoupravnih interesnih skupnosti za požarno varnost ustanovitveni akt, soglasje občinskega sindikalnega sveta, ob občinski konferenci SZDL in občinskega skupnosti za požarno varnost... Je torej vzrok za zaviranje razumljivo, se zdaj sprašujejo Trboveljčani. Ali gori ogenj v Trbovljah manj vroče...

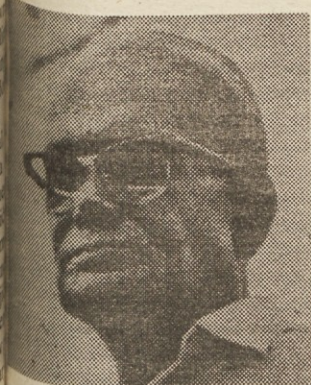
OD SOBOTE DO SOBOTE

Nekaj novega

P. Veselinović — Rad

KDO JE KDO

Jaya Prakash Narayan drugi rešitelj Indije

Revnim indijskim kmetom... Množi imajo Narayana za... Pod drugim osvoboditeljem... Narayan niso razšli, ko je bilo... to je predsednika vlade.

harja, je v dvajsetih letih študiral v ZDA, se imel za marksista in Gandhija opisal kot »meščanskega reformatorja«.

Narayanova vizija je bila in ostaja »popolna revolucija«. Njeno zastavo je razvil 1974. leta, ko je pozval mladino naj se začne boriti za vsestransko moralno, politično in socialno preobrazbo Indije, za demokracijo brez strank.

Ko je nedavno dopolnil 75 let, je Narayan, ki živi priklenjen na bolniško posteljo v glavnem mestu indijske države Bihar, izjavil, da je njegovo življenjsko delo končano.

M. L.

Na nedavni seji predsedstva sveta ZSJ so po razpravi o uresničevanju srednjeročnega načrta za razvoj države ugotovili, da niso potrebni nikakršni novi sklepi.

Tudi na zadnji seji predsedstva sveta Zveze sindikatov Srbije, posvečeni samoupravnemu urejanju odnosov na področju pridobivanja dohodka so ugotovili, da je treba ostati pri starih sklepih, vendar jih je treba dosledneje izpolnjevati.

Kaže, da se je v zadnjem času v organih sindikatov uveljavilo »novo« spoznanje: stališča na stališča ter sklepi na sklepe ne prinašajo nič koristnega.

Bolj kritičen odnos do papiromanije in skribomanije je prišel do izraza tudi takrat, ko so člani predsedstva ZSJ obravnavali predosnutek resolucije 8. kongresa Zveze sindikatov Jugoslavije.

črtali, je dejal, bi ostale nejasno oblikovane naloge sindikatov. Povsem jasno je potem, čemu naj bi služilo vse to odvečno besedilo: da prikrije, kako malo bistvenega je napisanega.

V iskanje novega v sindikatih sodi tudi vse pogostejše zavemanje, resda za zdaj samo ustno, da mora biti osnovna sindikalna organizacija ogrodje bodoče sindikalne dejavnosti.

Ko gre za prodor novih spoznanj, se dogaja vse poredkeje, da se sindikat obrača na družbo, da naj reši ta ali drugačni problem.

Spomnimo naj še na odgovor Vinka Hafnerja, predsednika republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, ki smo ga nedavno objavili v časopisu Rad: Ni bilo težko v kapitalistični ure-

ditvi biti priljubljen z organizacijo stavk, če so uspele. Zdaj imamo celo večje možnosti, da smo na svoj način bolj priljubljeni kot sindikat v okviru kapitalistične družbe in v starih časih.

Vendar, kako? Tov. Hafner sam sebi zastavlja to vprašanje. V odgovoru, da gre »delno za neznanje, da je tu tudi nekaj birokratizma in slabih dogajanj znotraj političnih organizacij, oddaljevanja od resnične funkcije predstavnikov delavskega razreda«.

V sindikatu se sodeč po takšnem razmišljanju vseeno nekaj novega dogaja. Za zdaj še ni mogoče pripraviti konkretnega mozaika vseh teh novosti.

Čudna merila, ali...

Ko analiziramo rezultate vpisa v prvih dveh vpisnih rokih za sklepi del srednjega usmerjenega izobraževanja, takoj ugotovimo, da so bila tako kot lani vsa mesta za neproizvodne poklice popolnoma že v prvem vpisnem roku. Gneča pred šolami, ki izobražujejo vzgojitelje, ekonomiste, daktilografe in druge neproizvodne poklice, je bila velikanska.

Kako jih izbrati, po kakšnih merilih, so se spraševali po šolah. Zato se je zgodilo, da je bilo merilo, ko niso delovale »zveze« ali ni bilo dogovora, ki je zanesljiva popustnica, uspeh v preteklih dveh razredih.

njegova uporaba v praksi kaže, da gre za še en pojav, ki govori o čudežnem nesorazmerju med neproizvodnimi in proizvodnimi poklici v škodo zadnjih in ki ga ni mogoče popraviti z dekretom.

Gre namreč za to, da so šole, ki izobražujejo učence za neproizvodne poklice, izbrale po tem merilu najboljše možne dijake, rekli bi lahko super odličnjake.

Potemtakem lahko sklepamo, da bodo preostali odličnjaki in prav dobri učenci popolnili nekatere atraktivnejše proizvodne poklice, tisti, ki pa so s težavo končali pripravljeno fazo, pa se bodo morali odločati za varilce,

peke, kuharje, voznike in tako dalje.

Daleč od tega smo, da bi sklepali, da so šteti zaradi tega manj vredni ljudje, ali da morda ne bodo dobri delavci, vendar dejstvo je, da že tako delamo krivico proizvodnim poklicem. Če pravimo, da prav te poklice potrebuje naše gospodarstvo, se seveda moramo vprašati, kakšna so merila, po katerih prav v te potrebne in pomembne poklice prihajajo tisti, ki s komaj zadostnim uspehom v šoli (ali to pomeni tudi nemarljivost?) nimajo kam drugam.

O merilih ne bomo niti razmišljali, ker so jasna, treba pa je razmisliti o tistih, ki ta merila napišejo.

D. G. Radniške novine

OBVESTILO BRALCEM

V prihodnji številki Delavske enotnosti bomo v prilogi Sindikalni poročevalc št. 12 objavili osnutke temeljnih dokumentov 9. kongresa ZSJ:

- statut Zveze sindikatov Jugoslavije
resolucija o nalogah Zveze sindikatov Jugoslavije in pravičnejše mednarodne odnose in političnega sistema socialistične Jugoslavije.

Naročila sprejema Delavska enotnost, Ljubljana, Dalmatinska 4 in knjigarna Delavske enotnosti, Ljubljana, Tavčarjeva 5, ali po telefonu 317-870.

Cena za izvod je 5 din.

TA TEDEN V ŽARIŠČU

BEograd — V kongresnem centru »Sava« se je v torek začela ministrska konferenca zunanjih ministrov nevrščenih držav. Na njej sodeluje 113 delegacij, od tega 85 polnopravnih članic. To je doslej najširši sestavek predstavnikov nevrščenega gibanja v Jugoslaviji in najpomembnejše srečanje med peto vrhunsko konferenco v Colombu v Havani. Konferenco nevrščenih držav Afrike, Azije, Latinske Amerike in Evrope je kot predaktivnosti nevrščenih držav, ki je poudaril, da se je v Beogradu pred 17 leti prvič sestalo 25 voditeljev nevrščenih držav, ki so postavili temelje sedanjemu širokemu in močnemu gibanju. Našega predsednika je imenoval očeta nevrščenosti. Ob viharjem ploskanju 4000 udeleženc

cev slovesne otvoritve je predsednik Tito podčrtal, da se v povojnem času ni nobena politična sila tako dosledno in vztrajno prizadevala in borila za boljše in pravičnejše mednarodne odnose, kot prav nevrščeno gibanje. Ko je podrobneje govoril o usmeritvi in ciljih gibanja, je poudaril, da je nevrščeno gibanje neodvisen, enoten in samostojen dejavnik v svetovni politiki, takšno pa mora tudi ostati.

Na ministrski konferenci so v plenumu ter v političnem in ekonomskem odboru analizirali položaj v svetu, pregledali sklepe petega vrhunškega srečanja v Colombu in se dogovorili za akcije gibanja do vrhunške konference v Havani. Delo delegacij je bilo prežeto z izrazito željo ohraniti enotnost, solidarnost in akcijsko sposobnost gibanja ter potrditi njegovo identiteto, kajti vse nevrščene države se zelo

dobro zavedajo, kakšnega pomena je zanje gibanje, ki so ga ustvarile in kljub vsem pritiskom in poskusom spodkopavanja, krepile in dopolnjevale. Napredni in pozitiven pristop k prečim vprašanjem, tako v gibanju kot izven njega, je v sedanjem poslabšanem mednarodnem položaju razumljivo naletel na izjemno pozornost in zanimanje svetovne politične javnosti, kar še posebej velja za govor predsednika Tita.

KARTUM — 15. vrhunski sestanek držav članic Organizacije afriške enotnosti je sprejel enotno resolucijo, ki ostro zavrača vsakršno tuje vmešavanje na črni celini in odločno podpira boj proti rasni diskriminaciji v Rodeziji in Južni Afriki. Na zasedanju so nekatere afriške države predlagale ustanovitev panafriške vojske, ki naj bi ščitila črno celino pred tujim vmešava-

njem, vendar je večina držav predlog zavrnila. Kljub temu, da se o nekaterih spornih vprašanjih, ki bremenijo odnose med posameznimi afriškimi državami, niso mogli sporazumeti, je bila potrjena dosedanja opredelitev afriške organizacije, katere članice so pomemben del gibanja nevrščenih.

SOFIJA — Bolgarsko zunanje ministrstvo je objavilo deklaracijo, ki poveljuje bolgarsko politiko do Jugoslavije, po drugi strani pa ostro napada zunanjo politiko naše države. To naj bi bil odgovor na nedavno izjavo zveznega sekretariata za zunanje zadeve in na objavo treh osnutkov jugoslovanskih dokumentov za ureditev odnosov z Bolgarijo. Deklaracija ne prinaša nič novega v sofijskem stališču do spornega vprašanja med državama, to je vprašanja makedonske manjšine v Bolgariji oz.

odnosa Bolgarije do Makedonije in Makedoncev ter Jugoslavije sploh. Ni naključje, da je uradna Sofija objavila deklaracijo tik pred začetkom beograjske ministrske konference nevrščenih, saj je edina novost v njej žaljiva trditev, da jugoslovanska politika do Bolgarije ni v skladu z našo politiko v gibanju nevrščenih. Toda na beograjski konferenci so se zbrali predstavniki dveh tretjin človeštva, ki cenijo našo nevrščeno politiko, kar so med drugim dokazali tudi s tem, da so Jugoslaviji zaupali vlogo gostiteljice konference, ki je največji dosednji diplomatski shod v svetu zunaj okvira Združenih narodov. Najnovejši napad Bolgarije na našo zunanjo politiko je mogoče oceniti kot zgrešeno dejanje, ki ni doseglo svojega namena in ga kot takšnega tudi jemljemo.

Nedelja, 23. julija

V Dramljah v občini Šentjur so slovesno odkrili spominsko ploščo narodnemu heroju Milošu Zidanšku na njegovi rojstni hiši. Slovesnosti so se udeležili najuglednejši predstavniki družbenopolitičnega življenja v republiki.

Ponedeljek, 24. julija

V izvršnem svetu Slovenije so posebne komisije ocenile prvo škodo, ki je nastala zaradi neurij v Pomurju, na mariborskem, kranjskem in primorskem območju. Po prvih ocenah znaša škoda več kot 900 milijonov din. Izvršni svet je zaradi tega pripravil posebno informacijo za delegate republiške skupščine in predlagal sprejem nekaterih ukrepov.

Torek, 25. julija

V Beogradu se je začela konferenca zunanjih ministrov nevrščenih držav, ki pomeni najpomembnejši politični dogodek v svetu. Delegacije nevrščenih držav je v uvodnem govoru pozdravil predsednik Tito. Njegov govor, ki je naletel na širok odmev v svetu, je začrtal temeljito usmeritev k enotnosti nevrščenega gibanja.

Na svoji seji se je sestal izvršni svet skupščine SRS, ki je obravnaval program dela za prihodnje tri mesece ter predloge aktov za seje skupščinskih zborov. Opozoril je tudi na oskrbo z naftnimi derivati in podvzel ukrepe za odpravo sedanjega stanja, ko so zaloge skopnele in bi jih septembra že zmanjkalo.

Sreda, 26. julija

V republiški skupščini so se na rednih sejah sestali vsi trije zbori. Težišče obravnave je bilo na izpolnjevanju srednjeročnega plana razvoja v zadnjih treh letih. Obširen ekspozitiv izvršnega sveta, ki ga je v skupščini prebral podpredsednik Zvone Dragan, je bil dopolnjen z razpravo številnih delegatov, ki so opozorili na nekatere probleme pri uresničevanju planskih nalog. Skupščina je na podlagi poročila IS in razprave sprejela kratak sklep, s katerim je zadolžila nosilce plana za izvajanje prioritarnih nalog v prihodnjem obdobju. Med te sodijo zlasti poglobitev in nadaljnji razvoj planiranja, povečanje produktivnosti dela, krepitev konkurenčne sposobnosti našega gospodarstva v mednarodni menjavi, samoupravno združevanje sredstev na podlagi dohodkovne povezanosti ter zaostritev odgovornosti in planske discipline.

Četrtek, 27. julija

Slovenski izvršni svet, zatem pa predsedstvo skupščine SRS sta se sestala na svojih sejah, la bi določila program dela v jeseanskem obdobju ter sprejela nekatere tekoče ukrepe, ki se zlasti nanašajo na odpravo škode po elementarnih nesrečah v letošnjem poletju. Predsedstvo skupščine SRS je opozorilo tudi na hitrejšo uresničevanje zakona o združenem delu, zlasti še na pravočasno sprejemanje samoupravnih aktov, ki še niso usklajeni z zakonom.

Sončen dan za dopustnike v Pineti

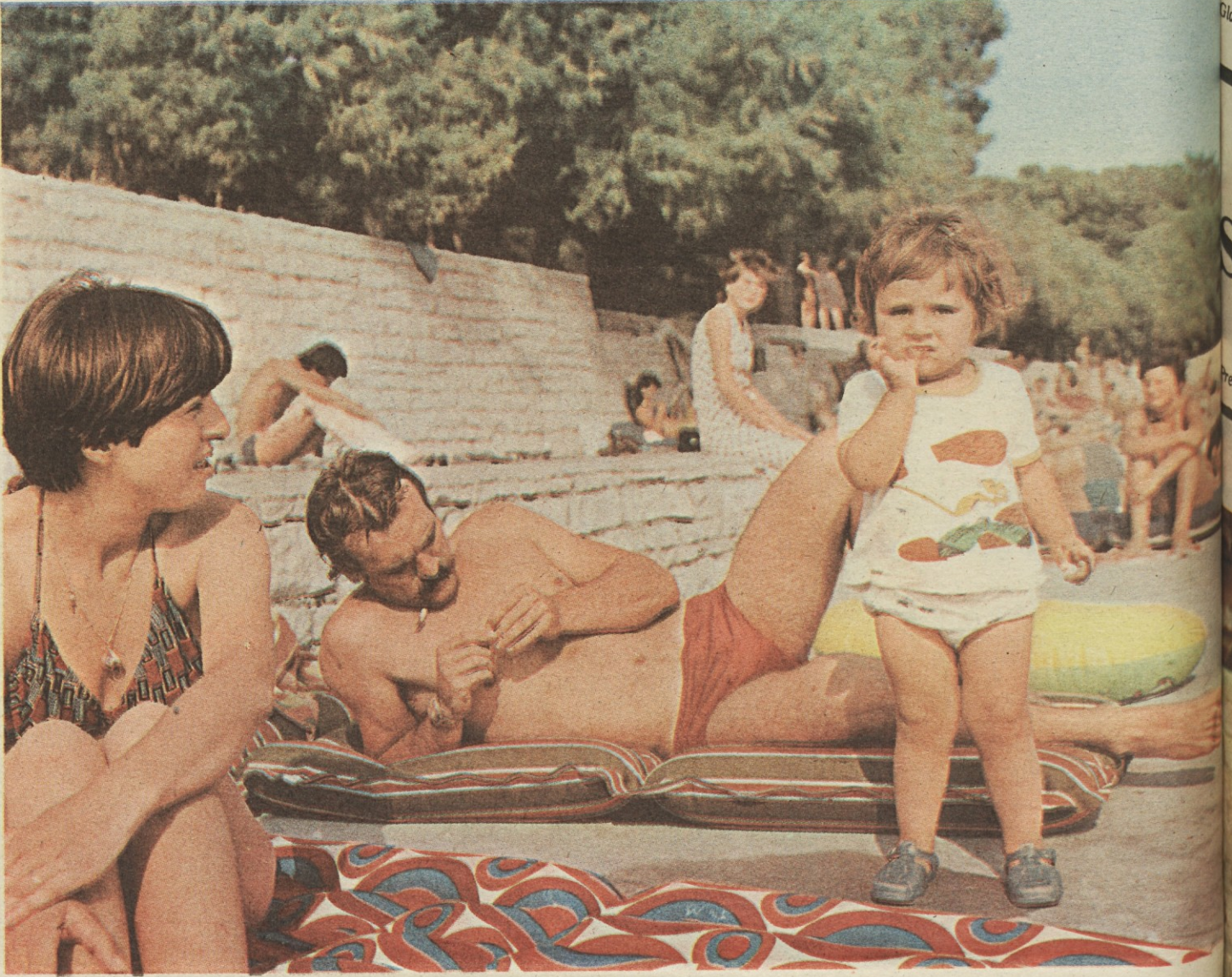
Dopusti, dopusti... Sonce, morje, brezdelje ali pa... Že spomladi začnemo razmišljati, načrtovati, sanjariti o tistih dneh, ko ne bo treba v službo in bomo lahko ves dan počenjali le tisto, kar se nam bo hotelo. Vendar smo različni, kar zadeva načrtovanja »tistih dni«. Nekateri izbirajo sloveča letovišča in hotele, drugi denar za cenene počitniške domove. Tretji pa morda preračunavajo, kako bodo doma izkoristili denar, ki so ga dobili za oddih, morje, sonce...

Različni smo pač. Po željah in, žal, tudi po možnostih.

Naj tokrat zapišemo nekaj besed o tistih, ki letujejo v počitniških domovih svojih delovnih organizacij. Obiskali smo Pineto pri Novigradu. Tu ima počitniške hiše oziroma domove 10 slovenskih delovnih organizacij za približno 3.000 gostov. Hladen borov gozdiček, gosto posejan z

lesenimi ali montažnimi hišicami. Lepo urejena plaža in predvsem mir, da slišiš le čričke, glasove otrok in morske valove. Mladi gostje se sicer pritožujejo, da nimajo zabave, starejši pa pravijo, da je Novigrad dovolj blizu. Bolj ali manj pa so le vsi zadovoljni. Tisti od Tekstilindusa, Predilnica Litija, Jugotekstila... Tudi njihovi družinski člani. Saj po mnenju vseh cene niso pretirane (od 90 do 150 dinarjev dnevno). Marsikje pa se le zatika, posebej doma, ko razporejajo prijave posameznikov. Zakaj lahko on v juliju, jaz pa ne, se sprašujejo nekateri. Zakaj temu, ki ima avto in hišo, sindikat plača počitnice? In še je vprašanj. Najbrže posebej za tiste, ki so ostali doma... in teh je v marsikateri delovni organizaciji skoraj polovica.

Tekst in foto: A. Agnič

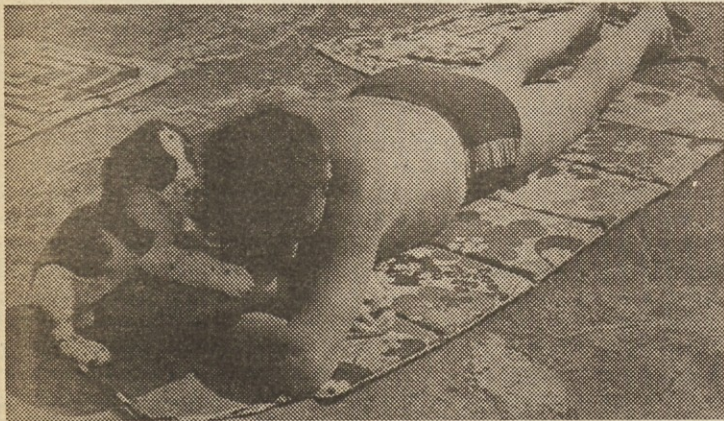

»Sedem dni bomo tukaj,« sta povedala Vida in Slavko Černelj. Nista sicer iz Tekstilindusa, vendar ju je s seboj vzela teta. Mali Primož je

prvič na morju. »Poleg tega, da sva že vse plačala doma, imava s seboj še 1.700 dinarjev, vendar vsega ne smeva zapraviti,« je pribila Vida.

Tatjana in Franci in še mali Andrej in Vili Mlinarič so v počitniški dom pravkar prišli. Zadovoljni so, le s tem ne, da je bilo treba doma v Tekstilindusu vso noč čakati pred vrati pisarne, da so prišli na vrsto za vpis za počitniško hišico.

Vine Vilfan — Jugotekstil: »Štirje smo in za deset dni bomo, kot kaže, porabili 5.000 dinarjev. Ni pretirano veliko. Naša delovna organizacija ima tukaj 13 hišic, ki so vse opremljene tudi s kuhinjo, zato si največkrat kuhamo sami. Ne vem zakaj, toda priljubil se nam je ta kraj. Letos smo že štirinajstič zapored v Pineti.«

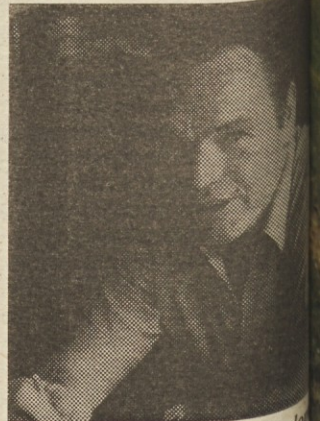
Nevenka Bregar ni na oddihu, je namreč receptorka v Tekstilindusovem domu, sicer pa študentka. »Čeprav je delovni dan dolg in imam za kopanje na voljo le 2 uri, pa je zaslužek temu primeren. Za dodatek k štipendiji bo!«

Venko Pajer je upravnik doma Predilnice Litija. V Pineti imamo sicer nekakšno počitniško skupnost, vendar delujemo kot skupnost le bolj navzven. Mislim, da bi nam bil zelo potreben športni center.

Jožica Sosič, točajka v domu Tekstilindusa: »Ni prijeto delati tako daleč od doma, vendar zaslužim skoraj še enkrat več kot doma. Za stanovanje varčujeva z možem in vsak dinar pride prav.«

Pavle Potokar, upravnik doma Tekstilindusa, sicer pa upokojeni rudar: »Marsikaj bi radi še izboljšali, vendar ni sredstev. Lahko sprejeli še več gostov, še posebej pred sezono in po njej.«

Slovenci na fronti v Sremu

Na fronti v Sremu se je kot strnjena enota boril tudi slovenski (5.) bataljon I. krajiške proletarske brigade. Ustanovljen je bil 26. 11. 1944. leta v Beogradu. V njegovem sestavu so bili predvsem slovenski izgnanci, ki jih je okupator 1941. leta pregnal v Srbijo, pa tudi tisti Slovenci, ki so živeli v Srbiji že pred vojno. Med njimi so bili mnogi Primorci in Istrani, ki so se umaknili v Srbijo pred fašizmom in so že 1927 ustanovili v Beogradu društvo »Istra, Trst, Gorica«, pa tudi tisti Istrani in Primorci, ki so odšli po kapitulaciji Italije v partizane ali pa so prišli v nemška ujetniška taborišča.

Tradicije tega bataljona utrjuje in razvija odbor slovenskega bataljona I. krajiške brigade, ki ima svoj delež v Ljubljani, podobore pa v Ljubljani, Celju, Mariboru in Beogradu. Svoj domičil ima v občini Krško. Organizacijsko je vezan tudi na sekcijo borcev NOV I. krajiške pro-

leterske brigade v Beogradu.

Odbor si je med drugim zadal, da bo zbiral zgodovinsko in spominsko gradivo ter osnovne podatke o padlih in preživelih borcih, ki bodo uporabljeni za pisanje monografije, zbornika spominov in spomenice ter za izdajo albuma vojnih fotografij brigade. Kljub vsestranskemu poizvedovanju odbora še ni uspelo dobiti podatkov za naslednje padle oziroma pogrešane borke in borce: Aleš Alojza Franc, roj. 1925 v Beogradu; Avguštin Tomaž Stanko, roj. 25. 10. 1916 v Gornji Radgoni; Babič Slavko, roj. 1922 v Prijedoru; Bavdek Štefana Stojan, roj. 23. 3. 1926 v Ljubljani; Bezenšek Jožefa Drago, roj. 1924 v Slovenskih Konjicah; Bizjak Štefana Bernard, roj. 16. 1. 1909 v Dolnji Otlici — Ajdovščina; Bole Antona Zdravko, roj. 7. 10. 1910 v Trstu; Bozovičar Pavla Rado, roj. 15. 10. 1920 v Škofji Loki; Bratina Radomira Ladislav, roj.

1926 v Linzu; Bulić Milana Pava, roj. 1924 v Jutrogoštu — Prijedor; Buzolić Stjepana Nenad, roj. 15. 12. 1923 v Splitu; Cerar Franc; Črnič Matije Nikola, roj. 7. 12. 1915 v Dolenjih — Črnomelj; Debenjak Štefana Pavel, roj. 12. 7. 1915 v Šentjurju pri Celju; Dolinšek Emerika Zoran, roj. 26. 6. 1922 v Rušah; Faj Jože; Ferlan Ivana Vojislav, roj. 1924 v Beogradu; Ferluga Božena, roj. 1926; Ferme Franc, roj. 3. 10. 1904 v Brezju — Šmarje pri Jelšah; Franetič Jožeta Viktor, roj. 21. 12. 1919 v Trstu; Franović Ivana Milivoj, roj. 1916 v Opatiji; Gajzer Avgusta Ignac, roj. 7. 9. 1922 v Ptuj; Guzelj Viktor, roj. 21. 9. 1901 v Novi Oselci — Škofja Loka; Hribar Alojza Anton, roj. 21. 6. 1907 v Podkorenu — Kranjska Gora; Juričič Dominika Anton, roj. 8. 5. 1922 v Labinu — Pula; Kamšek Alojza Alojz, roj. 1902 v Kočevju; Keferler Petra Milorad, roj. 1926 v

Trstu; Keše Albin, roj. 6. 6. 1912 v Celju; Klanjšek Ivan Janko, roj. 1914 v Trnovcu — Ptuj; Kokot Jožefa Jakob, roj. 7. 7. 1912 v Gorenjskem vrhu — Zavrč; Konič Josipa Mirko, roj. 2. 1. 1921 v Šempasu; Koprivšek Franca Karlo, roj. 4. 11. 1913 v Celju; Koren Albina Jože, roj. 18. 2. 1926 v Zagorju; Kosmač Antona Stanislav, roj. 1911 v Borštu — Koper; Kostić Dobriča; Košir Matije Lovro, roj. 1900 v Kranju; Krajišek Ivan, roj. 1914 v Trnovcu — Ptuj; Lenarčič Jožeta Ludvik, roj. 13. 9. 1926 v Litiji; Magdič Jožefa Zlatka, roj. 1927 v Mariboru; Marić Dobroslava Svetomir, roj. 1912 v Nišu; Marković Miodrag Mile, roj. 1925 v Beogradu; Mlakar Jože, roj. 6. 1. 1906 v Pensilvaniji — ZDA; Mozetič Franca Franc, roj. 20. 12. 1922 v Bukovici — Nova Korica; Pernarčič Alojz Ludvik, roj. 1917 v Teharjih; Pirtoušek Dominika Dominik, roj. 4. 8. 1916 v Pito-

mači; Porečnik Simona Jožko, roj. 1923 v Slovenj Gradcu; Povhe Alojz, roj. 15. 4. 1916 v Raki pri Krškem; Praznik Ivana Stanislav, roj. 1912 v Trbovljah; Rak Dušan, roj. 26. 6. 1923 v Mariboru; Rakovec Rudolfa Rudolf, roj. 1914 v Ljubljani; Repenšek Antona Miloš, roj. 12. 7. 1922 v Ljubljani; Rus Ivan, roj. 19. 1. 1901 v Idriji ali 19. 4. 1909 v Preži — Kočevje; Senica Anton, roj. 16. 2. 1920; v Trnovcu — Sevnica; Stegu Miro, roj. 18. 12. 1916 v Stranah — Postojna; Strojnik Rudolf, roj. 17. 4. 1915 v Farni vasi — Prevalje; Šumak Franc, roj. 27. 10. 1912 v Gornji Radgoni; Tomše Alojza Slavko, roj. 1. 3. 1928 v Beogradu; Trubič Darko, roj. 1925 v Zagrebu; Vaid Franca Jože, roj. 3. 4. 1906 v Rečici ob Savinji; Vajs Ivana Franc, roj. 17. 7. 1924 v Litiji; Velikonja Alojza Ivan, roj. 6. 6. 1925 v Paracinu; Vižintin Ivana Savo, roj. 23. 4. 1922 v Savodnjah — Gori-

ca; Vuga Franc Svetozar, roj. 11. 1914 v Trstu; Zorič Drago Branko, roj. 1922 v Mariboru; Žohar Franca Franc, roj. 29. 1923 v Sv. Lovrencu pri Prebodu.

Odbor prosi vse svoje, prijatelje ali znanke navedenih padlih oziroma pogrešanih, da sporočijo odboru slovenskega bataljona I. krajiške brigade, svoje ime, priimek, rojstno mesto, leto rojstva, da jim bomo poslali v polnitev posebno vprašalno polo.

Obenem poziva odbor preživle borke in borce bataljona, ki se niso poslali svojih nazivov, da to čimprej storijo, da bil seznam bork in borcev bataljona, ki bo tiskan v spominni knjigi brigade, čimbolj popoln.